

KANADSKÉ LISTY

Second Class Mail. Reg. No. 3088

388 Atwater Ave., Mississauga, Ontario, L5G 2A3, Canada. Tel. /905/ 278-4116.

No. 1, Vol. 31., leden-January 1997.

Mnozí naši čtenáři v Kanadě sledovali se zájmem čtyřhodinový program na TV 12, a 13. ledna o stěhacím letounu "ARROW". V roce 1959 to byla chloubka Kanady: firma A.V. Roe postavila letoun za 5 let. Byl to nejrychlejší a nejmodernější dvoumotorový stíhací letoun v té době. Podle filmu se Američanům podařilo přesvědčit tenkrátjšího min. předsedu Diefenbaker, že pro obranu Kanady jsou vhodnější americké rakety Bomarc. Vážnou roli hrály v tom obavy amerických leteckých firem, že ztratí dominanci na tomto kontinentu. Výsledek byl, že 20. února 1959 nařídil Diefenbaker zrušení celého programu "ARROW" a zničení nejen šesti hotových letadel, ale i všech dílčích součástek a plánů. Na 14.000 lidí v Maltonu ztratilo práci..

Trh je podmínkou, ne zárukou demokratické obnovy

Tak anglický spisovatel John Le Carré řekl nedávno v rozhovoru pro americký deník The Washington Post „To, že komunismus neuspěl, není samo o sobě zárukou, že kapitalismus uspěje. Na mnoha místech je to hrůza, ničivá síla, která vyhladí lidi z domovů, ničí způsob života, tradice, ekosystémy a stabilní systémy se stejnou bezohledností, s jakou to činil komunismus.“

Le Carré má ovšem na mysli vybraněnou formu kapitalismu, která odmítá jak ohleduplnost v boji o zisk, tak sociální odpovědnost. K tomu hovoří o zemích jako Panama či Mexiko, kde přesně takový kapitalismus umocňuje všudypřítomná korupce, chatrné zákonodárství a drogové mafie. Tam kapitalismus skutečně vytváří stagnující společnost s mořem бедных a ostrůvky „západně“ zamořných, parazitujících na zahraničních investicích. Pro ty představují karibské země zdroj surovin a levných pracovníků sil. Pro své malé бедные vykazují vzor desetiletím zahraniční pomoci: sestupnou spirálu. Tu, že komunismus na sousední Kubě selhal stejně katastrofálně, je chabá útecha.

K podobnému vývoji však došlo i v bývalém Sovětském svazu. O tom píše David Hearn, dopisovatel prestižního britského listu The Guardian v Moskvě. Snad nikde nesešel komunismus tak důkladně. Kdo jen trochu zná novější dějiny Ruska, nemůže mít sebestačnou iluzi, že by mohl představit si jen náznak alternativy. Proto také Rusové odmítli Gorbačovův pokus o postupnou reformu a spojili se na neviditelnou ruku trhu podle návodů harvardských ekonomů. K očekávanému zrodu demokracie v duchu kapitalismu však nedošlo. Do roufale nevykonné ruské ekonomiky nevstoupil dlouhodobý investiční kapitál se zájmem o její obnovu. Naročné dlouhodobé investice nepředstavují tržní chování. Vstupoval do ní především krátkodobý spekulativní kapitál, jenom pochopitelně nejdle o obnovu Ruska, jen o rychlou maximalizaci zisku. Kapitalismus silně nadnárodní společnosti snadno vytlačily zárodky domácího podnikatelského usilí. Spolu s neexistující legislativou, rozsáhlou korupcí a navýsky totálního myšlení vytvořily situaci, kdy zas vnikají ostrůvky „západně“ zamořných i malých бедных.

Západní pozorovatelé se utěšují, že Rusko není Evropa. Jenže byla SDR Evropa je, od SRN je po spojení neodlučtelná ani hranice. Západ je dosud po-

František KOKÁK
Autor je
významným
větkem

Studená válka začala jako zápas demokracie s totalitou. Podle dobrot propagandy skončila jako střet komunismu s kapitalismem. Lidem oděhovaným propagandou se mluví kapitalismu jeví jako dostatečná záruka demokratické obrody. Lidem, kteří mají širší rozhled, to tak jasně není.

krátkodobé maximalizaci zisku pro vespu privilegovaných. Dokud zahraniční výpomoc nebo rozprádek na hromadných statků umožňují ostatním společnickům vzestup zdanlivého „bláhobytí“, může se to zdát v pořádku. Avšak co až stoupající náročnost narazí na klesající výkonnost, a na mouže dorozu na usvě?

Naprosté selhání komunismu prokazuje, že bez tržního hospodářství to nejde. Selhání kapitalismu zas naznačuje, že tržní se v nezbytnou podmínkou, ne však zárukou demokratické obrody. Tou tou zcela neztrácí osobní povinnost a sociální odpovědnost. Tak je tomu ve světě. Je tomu i na opravdu jinak?

skýl na tisíc miliard matic hospodářské pomoci. Přesto i prosadit Frankfurt Allgemeine dnes označuje ekonomické sjednocení za „nejpatrnější katastrofu tohoto století“. Mstipředceda opoření socialistické demokracie Wolfgang Ithier se zas problematice, že „až nemůže být řečí o ekonomickém vyvíjení, jen o rostoucím rozpětí mezi východem a západem“.

Poválečný zářák se neopakoval. Hlavním důvodem je bezohledné tržní chování jak východoněmeckých společníků, tak západoněmeckých výrobců. Poválečnou obrodu umožnily z velké části dobrovolná skromnost a sociální odpovědnost. Přes patnáct let západoněmečtí společníci zcela netržně omezovali své nároky a soustředili se na dílo obnovy. Podobně západoněmečtí přimýšlel věšinou přijal řadu omezení, která snižovala ekonomický zisk, avšak zaručovala sociální smír a dlouhodobý růst. Zahraniční pomoc byla k dispozici na obnovu ekonomické a společenské infrastruktury.

Po pádu berlinské zdi se společníci zachovali čistě tržně. Došlo k přímo výbušnému nárůstu společníků, a tudíž i mzdových nároků. Nedošlo však k nárůstu ekonomické výkonnosti. I západoněmecký průmysl se choval tržně. Neinvestoval do obnovy ztrátových východoněmeckých provozů. Hleděl z nich odčepit, co se dalo, a nechal je svému osudu. Západní pomoc pohlíbla společníky nároky. Dnes výroba stagnuje, nezaměstnanost stoupá. Menšina „západně“ zamořných východních Němců, závislých na západní pomoci, se opět stává ostrůvkem v moři nezaměstnaných a neuspokojených.

To se všude ukazuje, že kde společnost nepřijme odpovědnost za sociální usměrnění trhu, neviditelná ruka vede jen ke krátkodobé maximalizaci zisku pro vespu privilegovaných. Dokud zahraniční výpomoc nebo rozprádek na hromadných statků umožňují ostatním společníkům vzestup zdanlivého „bláhobytí“, může se to zdát v pořádku. Avšak co až stoupající náročnost narazí na klesající výkonnost, a na mouže dorozu na usvě?

Naprosté selhání komunismu prokazuje, že bez tržního hospodářství to nejde. Selhání kapitalismu zas naznačuje, že tržní se v nezbytnou podmínkou, ne však zárukou demokratické obrody. Tou tou zcela neztrácí osobní povinnost a sociální odpovědnost. Tak je tomu ve světě. Je tomu i na opravdu jinak?

1997 - JEAN CHAREST OR PRESTON MANNING ?

(Guest Column by Jerry Kasanda)

With Teflon Jean's "popularity" as well as credibility dwindling away, following his dismal performance during the Townhall meeting aired recently on CBC TV, Jean Charest is redoubling his efforts to present himself as the only viable alternative to replace the present occupant on 24 Sussex Drive. In my view, curly boy-wonder's assertion that the PCs are the only other national political party has as much credibility as Jean Chrétien's fairy tale about his regular chats with a homeless man at an Ottawa street corner. Since most of the mainstream media are now beginning to jump on the Charest's bandwagon, it's time for a few reality checks:

(1) Media pundits were wrong before. During the Charlottetown accord they condemned Preston Manning for supporting the NO side and urged us to vote YES. The referendum results confirmed that Reformers were right. In 1993, most media jumped on the Kim Campbell's bandwagon and dismissed Reform. They were wrong again. In their first nationally contested federal election, Reformers took 50 seats in the west, one seat in Ontario and had a strong second showing in 58 Ontario ridings as compared to ZERO for the Ontario Tories. That was quite an achievement, considering that it took two decades for the CCF/NDP to win 43 seats - their best.

(2) Charest's claim that his PCs with only one MP in Québec and one in New Brunswick are a truly national party is somewhat presumptuous, particularly when at the same time he insists that Reform with 50 seats and representation in each of the five provinces west of Québec is merely a regional party. So is his prediction that the federal PCs will make a Mike Harris-like comeback. The reality is that the Ontario Tories won big in 1995 because Reform chose not to run provincially but to support Mike Harris, since many of his Common Sense Revolution principles were closely related to Reform Party policies. In my view, the federal Tories will not recover as long as Jean Charest is not prepared to unequivocally renounce the Mulroney legacy, stop advocating the distinct society status for Québec and stand

up for the language rights of his English-speaking fellow Québécois.

(3) It is also a reality, mostly ignored by the mainstream media, that in their first attempt to run candidates in Québec, Reformers made a surprising breakthrough in the three by-elections held in March 1996. In two ridings, Reform finished ahead of the NDP and, in Lucien Bouchard's fiefdom, Jean Charest's PC candidate received only 27 votes more than Reform (Lac-St-Jean - PC 202, REF 175, NDP 166 and St-Laurent-Cartierville - PC 702, REF 443, NDP 261).

(4) Even with respect to national unity, Preston Manning's record is better than that of either Jean Chrétien or Jean Charest. During the 1995 Québec referendum debate Manning was the only one of all the political party leaders who had the courage to insist on "the necessity of defining, respecting and protecting the rights of people in Québec who wanted to remain Canadian..." when he spoke on the issue, first in the House of Commons, and then in his first speech he made in Québec. Perhaps that is why, according to recent media reports, more Québécois know who is the Leader of the Reform Party than who is the Leader of the Bloc Québécois.

(5) It's true that the present Reform Party standing in the polls is somewhat low, but do you remember the pre-election ratings of Kim Campbell, David Peterson or Lyn MacLeod? Since the only poll that really counts is the ballot box, Jean Charest would be well advised to wait with writing the obituary on the Reform Party until after the results of the next federal election are announced.

Jerry Kasanda emigrated to Canada as a political refugee after the communist coup-d'état in his native Czechoslovakia. During the Korean War he joined the Princess Patricia's Canadian Light Infantry and later pursued his military career as an Army Physical Training Instructor. After 30 years of service he retired as the Commandant of the Canadian Forces School of Physical Education and Recreation at CFB Borden. One of his retirement hobbies is writing guest columns and letters to the editor on political issues.

Ústavní soud: Část zákona se mění

Nová možnost pro restituenty

Ústavní soud v Brně věru zrušil část zákona o mimosoudních rehabilitacích, která omezovala uplatnění nároků oprávněných osob vůči těm, kterým byla věc v restituci vydána. Soud tak vyhověl návrhu Měna a Ludmily Millerových, které se neúspěšně domáhaly vydání dvou třetin zámečku v Načkovských Horách na Klatovsku. Jejich nárok obecné soudy zamítly, protože obě ženy neměly trvalý pobyt v ČR, a tak celý zámeček připadl jejich sestře. V roce 1994 Ústavní soud podmínku trvalého pobytu zrušil, a sestry tak získaly statut oprávněných osob. Své právo však nemohly uplatnit, protože mezitím uplynula zákonná jednorázová lhůta. Ústavní soud konstatoval, že došlo k porušení principu rovnosti, a lhůtu zrušil. Parlament nyní musí legislativně stanovit novou lhůtu pro uplatnění neuspokojených restitučních nároků oprávněných osob. *zau 23. 1. 97.*

Válečný přislušník 311. čs. bombardovací peruti v rámci RAF, Jaromír Grygar, dnešní rezident Rousínova, měl 28. 3. 96 v Brně možnost prohodit několik slov s britskou královnou Alžbětou II. /Plk. Jaromír Grygar, jinak známý jako malý, je na snímku uprostřed; jména jeho přátel neznáme./

Zájemci o svazky StB musí počkat

PRAHA - I když věra začal platit zákon, který umožňuje lidem seznámit se se svazky, které o nich vedla bývalá Státní bezpečnost, prakticky o to mohou zájemci ministerstva vnitra požadovat až po půl roce platnosti této normy.

Ministerstvo mezitím zhldí pracovníci, a asi padesáti pracovníky, v něm budou moci lidé o zjištění svazků písemně požadovat. „Nemá vynstř poslat zá-

dosti už nyní, protože nebudou přednostně vyřizeny, jak se někteří domnívají.“ uvedl bez bližších podrobností Vlastimil Poláčik z úskového oddělení ministerstva vnitra. Dodal, že dopisy přicházející již od dubna, kdy zákon schválila sněmovna, jsou evidovány.

Zákon o zjištění svazků se týká pouze českých občanů, tedy osob, které měly v letech 1948-1990 československé státní občanství. Ze svazků se občan

dozví jméno důstojníka kontrarozvědky, který jej sledoval, na požádání mu ministerstvo rozšíří i křestní jméno agenta StB, pokud ve svazku figuruje. V současné době ministerstvo vnitra eviduje 60 tisíc svazků bývalé StB. „Smyslem tohoto zákona nemá být žádné vyrovnání s minulostí, ale snaha umožnit lidem, a nich StB získávala informace, nahlédnout do své minulosti.“ uvedl náměstek ministra vnitra Martin Fendrych. *130 2/96*

Kanadské Listy

INDEPENDENT MONTHLY
IN CZECH LANGUAGE

Publisher and Editor: Mirko Janeček.
Tel. /905/ 278-4116.

Články, objednávky inserátů, opravy
adres a předplatné lze poslat na:
"Kanadské Listy", 388 Atwater Ave.,
Mississauga, Ont. L5G 2A3, Kanada.

Předplatné na 1 rok:

Kanada ...	\$ 19:00
USA, jako tiskopis ...	\$ 22:00
zámorí, jako tiskopis ...	\$ 24:00
USA, letecky ...	\$ 28:00
zámorí, letecky ...	\$ 34:00

Čtenářům v České republice: Dobro-
volně předplatné lze zaslat na:
Pavel Svoboda, Na Vyhlídce 175,
252 63 Roztoky u Prahy.

ZE ŽIVOTA KRAJANŮ

Mezi těmi, kdo podporovali kandidaturu
ing. Vladimíra Oplta do českého senátu
byl Tomáš Baťa z Kanady a náměstek mi-
nistra zemědělství ČR, ing. Pavel Rybníček.
/Není nám známo, zda byl zvolen. /--18.1.
zemřel blízko Montreálu poúhorový exu-
lant Jindřich Nesvadba, 96. Farmářil v
Henrysburku a pocházel ze Suchbát na
Hané. -- Jiří Brůcha se narodil 19.10.1919
a po únoru 48 žil v Montreálu, kde zemřel
v r. 1970. -- B. Nováková hledá Martina Ber-
ku. -- Veselácký inženýr Tony Novotný
zemřel v říjnu v Mississauga. -- V Brock-
ville, Ont. zemřel JUDr. Bedřich T. Press-
burger, 89. Za války byl internován v Šanghaji jako čs. voják. Jeho
bratr JUDr. Hanuš P. žije ve Skotsku. -- V Brně se řeší záležitost
pozůstalosti po dr. Miloši Vítkovi. -- Calgaryský cyklista B. Bou-

dreau dorazil do Prahy. Přednáší o AIDS. --
Na svahu kan. hory Mt. Logan zahynul český
horolezec V. Žakovský z Bma. -- B. Čelovský
přednášel loni na KU v Praze o Mnichovské
dohodě z r. 1938. /Poznamenal, že se stejné-
ho místa přednášeli mj. Pekař, Šusta, Novotný,
Kamil Krofta a O. Odložilík. /-- Rudy Čech s
paní prodal domek na Floridě a žije v Til-
sonburku, Ont. V současných mrazech toho li-
tují. /-- Český kat. kostel ve Winnipegu pře-
vzali Filipínci. Důvod: nenašel se nástupce
po P. Jiřím Svobodovi, který odešel do důcho-
du. -- Otec olymp. lyžaře Podivského se naro-
dil v Brně. Účastnil se Běhu Terryho Foxe. --
Vnuči Tomáše Bati se vždy těš, že jim děde-
ček přiveze z ČR lázeňské oplátky. Sám si
vždy koupí Becherovku. -- Ota Hora z Ottawy
poslal prez. Havlovi dopis, v kterém doporu-
čuje, aby jeho kolega z parlamentu do února
48, Alois Čížek, dostal brzy Masarykův řád.
Čížek vydával po mnoho let satirický "Bič".

Dne 15. ledna t. r.
zemřel v Torontě po-
úhorový exulant, JUDr.
Karel Jeřábek. Byl
mj. předsedou MFI.

Nejstarší osídlení Kanady objevil český archeolog

Jací byli první obyvatelé Ameriky?

ZLIN. Nejstarší pravěké
osídlení Kanady objevil
český archeolog a vedou-
cí česko-kanadského vý-
zkumného projektu finan-
covaného kanadskou vlá-
dou čtyřicetiletý
Jiří Chlachula, absolvent
Masarykovy univerzity
v Brně.

Nalezly kamenných nástrojů
na ploše padesát metrů čtve-
řnicích v Calgary v provincii
Alberta podle Chlachuly po-
souvají historii osídlení Ame-
riky minimálně o deset tisíc
let zpět, tedy zhruba do ob-
dobí před více než dvaceti
tisíci lety. Chlachula řekl,
že společný česko-kanadský
projekt je součástí širšího vý-
zkumného programu o nej-

starším osídlení severní Asie a
Ameriky. Sdružuje experty z
Kanady, USA, Ruska, Číny,
Japonska, Izraele, celkem z
dvaceti vědeckých institucí
světa.
Kulturní nález a ostatní
informace jednoznačně uká-
zují, že první obyvatelé Ame-
riky přišli ze Sibíře (Západní
Berlingie) v některém období
poslední doby ledové, kdy A-
sie byla v důsledku poklesu
hladin světových oceánů
spojena s Amerikou srápným
pasem země, prohlásil Chla-
chula. Podotkl, že doposud v
Americe stále převládá popu-
lární model velmi pozdního
příchodu paleoindianů do to-
hoto kontinentu až na sa-
mém sklonku doby ledové.
Podle Chlachuly jsou jeho
archeologické objevy první
na celém americkém konti-
nentě, které byly uloženy le-

dovcovými sedimenty a po-
stupně odkryty erozí půdy.
„Měl jsem problém sám sebe
přesvědčit, že nejde o přiro-
dou opracované kameny. Je-
jich objev byl náhodný“, pro-
razil. Let let mu podle něj tr-
valo, než přesvědčil vědce,
aby mu věřili.
Vědecká konference pořá-
daná letos na kanadském na-
lezišti potvrdila znenámu
objev. Kromě vysokého stáří
jeho výjimečnost spočívá v
tom, že jde o nejlouhobí ulo-
žené pravěké sídliště v Americe.
objevy podléhá geologickým
mýstřím až v hloubce 24
metrů. Drasadlo, kylová ska-
badla a rydla připomínají ná-
lezy moravského středního a
mladého paleolitu. Jejich vy-
robu přímo na místě potvrzu-
je drabné úštěpky, představu-
jící odpad při opracování ná-
strojů.

Boris Čelovský

ČESKÝ EINZELGÄNGER 1) V KANADĚ

Milý Drahu,

dnes Ti píše o Luboru Zinkovi, jednom
z nejpozoruhodnějších lidí, které jsem kdy
v Kanadě potkal.
Po dlouhá léta jsem vidával Zinkovu štůlou až
vyzblou postavu na chodnicích spojujících
jednotlivé pseudogotické budovy kanadského
parlamentu, v jeho klenutých kuloarech, v galerii
novinářů poslancek a sněmovny či v kabině
západního křídla; nepamatuji, že bych ho kdy
zastihl v baru novinářského klubu. Chodíval
vždy sám, zídka se s někým zastavil, a když
tak jen k výměně několika slov. Někdy ho
doprovázela jeho žena, knihovnice parlamentu.
Zink je vlkem samotářem více než jen svým
vzezřením. Je to umakátní „oud“ kanadského
novinářství, vždy odmítaje slevit jediný balík ze
svého přesvědčení o komunismu. V atmosféře
někdy až tklivé tolerantní společnosti
kanadského hlavního města byl to boj takřka
„proti všem“.

MICHANÁ VAJCA

V jedné hospodě na zapadlé
vesničce zastavil turista a objednal
si ke svačině michaná vejce. Věc
sa potom podivil, když mu účtovali
dvacet korun za jedno vejce, a proto
sa zeptal hostinského: „Poslyšte, to
sú ty vejce u vás tak vzácné?“ „To
ně, panáčku,“ pravil hostinský.
„Vajec je u nás dost, ale turistu,
teč je málo.“

Tato kresba dobře vy-
stihuje letošní zimu.

Nyní v novinářském ústraní Zink může se
zadostiučiněním prohlásovat, že pravda, jeho
pravda přece jenom zvítězila. Uznání se mu
dostalo v kanadském tisku nejen od přátel. Jeho
starý protivník sloupkár Doug Fisher napsal.
„Mnozí mladší novináři měli Zinka za
mrzoutského hrušouna. Zink byl člověk
vášnivého přesvědčení s notnou dávkou
skepticismu. Neměl čas pro nesmyslné skopičiny
generace hippieků. Vždy jsem obdivoval
nezlomnou tvrdost jistoty, s jakou čelil kritice
z kruhů politiků a tiskových magnátů. Nikdy
neustoupil a nikdy nic neodvolal. Zink se ovšem
netajil svým politickým přesvědčením a svým
novinářským posláním. Je to důsledný a důrazný
nepřítele komunismu. Ještě více nenávidí Sověty,
což se dá vysvětlit tím, že jim unikl holým
živoem v roce 1948. Když zde začal psát své
četné sloupce, v nichž varoval před sovětským
nebezpečím celý svět, stal se terčem útoků
Moskvy a sovětských soupeřů. Věšina
Kanadánů nemůže docenit, jak významná je
poeta, již Luborovi udělil český prezident Václav
Havel v podobě zlaté medaile za zásluhy
o „demokracii a svobodu“. Pokládám za štěstí,
že jsem znal Zinka osobně a mohl ho pozorovat
při jeho práci.“ 5)
V Kanadě je však pořád dost těch, kdo nadále
vidí v Zinkovi politického extrémistu, paranoika,
který vidí komunisty za každým stromem. I já
jsem jednou měl Lubora za jednostranného
interpretu trpícího nedostatkem politické
diferenciace. Bylo to začátkem let sedmdesátých,
když jsem pracoval v kanadském parlamentě
a když sociální demokraté byli namože
malování naružovělou barvou. 6) Tím větší na-
nyl mě nutkání podívat se důkladněji na
minulost českého emigranta, který se stal
v Kanadě klíčovou postavou v boji proti
komunismu.
Čekala mne mnohá překvapení.
Zinkova minulost za poslední války je
jednoznačně poznamenaná bojem proti
německému nacismu. Na podzim roku 1939 byl
jedním z organizátorů protestního průvodu
pražských studentů za rakvi Němci zastíleného
studenta Jana Opletala. Vzpěti 17. listopadu,
kdy bylo popraveno sedm jeho druhů a české
vysoké školy byly zavřeny, Zinkovi se podařilo
uutit přes Slovensko, Balkán a Sýrii do jižní
Francie, kde se v lednu 1940 stal dobrovolníkem
u dělostřeleckého pluku čs. divize ve Francii. Po
pádu Francie se dostal do Anglie, kde absolvoval
záložní důstojnickou školu a jako četář-aspirant
se stal členem dělostřeleckého pluku čs. obnřné
brigády. V září 1941 byl z armády na tři měsíce
uvolněn, aby v ministerstvu zahraničí Benešovy
exilové vlády organizoval pro obnovené Ústředí

čs. studentstva v exilu pokus o prohlášení 17.
listopadu Mezinárodním studentským dnem
(MDS). S pomocí britských a jiných studentů
uprchlých před nacisty se již v téže roce
podařilo uspořádat manifestace na anglických
univerzitách. Časem se 17. listopad stal
symbolem odporu proti barbarství totalitních
režimů. 7) Po invazi Evropy v červnu 1944 se
podílel na obležení přístavu Dunkerque a po
navratu do osvobozeného Československa byl
demobilizován v hodnosti nadporučíka. Byl
vyznamenán Čs. válečným křížem, medailí za
chrabrost, medailí za zásluhy a anglickými
a francouzskými medaillemi za vojenskou službu.
V roce 1995 byl českou armádou mimořádně
povýšen na plukovníka v.v.
Poválečná léta Zink strávil v tiskovém odboru
pražského ministerstva zahraničí, kde pracoval
soustavně proti podvalné činnosti komunistů
a pod různými pseudonymy odhaloval pokusy
KSC o samovládu. To mu vyneslo značnou
nevoli komunistických veličin, zvláště šéfa čs.
rozhlasu Jiřího Hronka. Dva dny po smrti Jana
Masaryka Zink se svou ženou uprchl na Západ.
V Anglii pracoval pro BBC a podílel se na
odbojové činnosti gen. Františka Moravce.
V roce 1958 odjel do Kanady.
Nejvíce mě překvapila Zinkova básnická
minulost. Jako žák realky v Lounech a pak
vysokoškolač 8) Zink otiskoval své první verše
ve Studentském časopisu. Některé z nich jsem
našel ve sborníku mladé práce „Chvala slova“
(Melantrich 1940). Kdož ví, kdyby se mladý
Zink na podzim 1939 nezapletl do pražských
studentských bouří, možná by nám v něm vyrostl
druhý Ivan Blatný...
Zink neopustil poetiku ani za svého vojanění.
V červnu 1941 vyšla jeho sbírka Dva roky, verše
vesměs motivované štekem po domovu,
a příštích roku sbírka Žhavý dech. První rok
žítva v armádě dal podklad k jeho politickým
epigramům (Psáno na laferu).
V roce 1970 Jaroslav Tomáček připravil antologii
z poezie exilových básníků, k níž Jaroslav Seifert
napsal doslov. Zink měl v ní několik básní. „Je
to kniha velmi zajímavá,“ psal Seifert, „která
nám chyběla. Bylo by škoda, kdyby nevyšla.“
Mohla vyjít až v roce 1992 (Ve víchru války,
Naše vojsko).
Lubor se pokusil i o román. Jeho „Unor“ (Praha,
Naše vojsko, 1993), částečně autobiografický,
líčí rozpokožení bývalých vojáků zahraniční
armády po únorovém puči: přizpůsobit se, nebo
znovu učit? Josef Škvorecký ve svém exilovém
nakladatelství v Torontě nepodepsaný rukopis
románu bezmála vydal, když podle stylu
a kompozice se domníval, že jde o práci Egona
Hostovského. Konečně přesvědčen Jiřím
Pistoriem a Hostovského vdovou, že se mýlí,
nepodepsaný rukopis odložil stranou. Až po
listopadu 1989 se Škvoreckému dostalo
vysvětlení. Autorem byl Lubor Zink, který
rukopis někdy v roce 1951 zaslal do Svobodné
Evropy, kde román vysílali na pokračování.
V roce 1992 se tento exoplář čirou náhodou
dostal do Zinkových rukou. 9)
Jsem rád, že dnes mohu chodit do vzhledného
bungalovu v jednom z rozsáhlých předměstí
hlavního města Kanady a rozmloovat
s novinářem, který v českém exilu udělal pro
demokracii více než jakákoliv medaile může
vyjádřit.

- 1) Český „samotář“ (právě tak jako anglický „loner“) nevystihuje plně náplň německého slova „Einzelgänger“. Podstatu německého výrazu nejlépe zachycuje americký filozof Henry David Thoreau: „Když muž nedrží krok se svými druhy, je to možná proto, že naslouchá jinému bubeníkovi. Necht si jen křáti podle hudby, kterou slyší, jakkoli cizí nám její melodie zní“ (Walden, 1854).
- 2) Nový domov (Toronto), 11. XI. 1995
- 3) Zinkovy novinářské ceny: Canadian National Newspaper Award (1961), Bowater Award for Journalism (1962), Colin M. Brown Freedom Medal and Award (1969).
- 4) Zinkovy politické publikace: ABC of Political Philosophy (1959), Under the Mushroom Cloud (1962), Trudeauracy (1971), Viva Chaurman Pierre (1977).
- 5) Toronto Sun, 15. XI. 1995. Uznání z části Zinkových přátel: Barbara Amiel, Maclean's (23. I. 1991), Paul Jackson, Calgary Sun (1. VII. 1992), Robert Nielsen, Reader's Digest (červenec 1992), Peter Stockland, Ottawa Sun (28. XII. 1992), Ron Collister, Edmonton Journal (3. I. 1993).
- 6) „Pink, not quite red“. - V letech 1971-73 jsem byl šéfem výzkumu pro parlamentní frakci New Democratic Party.
- 7) Viz Bohuslav Šulc, Ústřední svaz československého studentstva v exilu za války 1940-45 (Praha 1990). Zde se mj. pívá o na pravou stranu pozdější tvzení Eduarda Goldstücker a jeho „zásluhách“ o MSD.
- 8) Za necelých deset let potom jsem byl nucen uspořádat na montrealské univerzitě protest proti znecizňování 17. listopadu komunisty v Praze (Quartier Latin, Montreal, 23. XI., 14. XII. 1950).
- 9) Narozen roku 1920 (v Klapetě u Libochovic), Zink maturoval roku 1937 a pak byl posluchačem na Vysoké škole ekonomické.
- 10) Podle J. Škvoreckého v Novém domově (11. XII. 1993).

Z České republiky

Václav Malý se stal dalším světícím biskupem v Praze. Koordinuje třetí návštěvu papeže v Praze v dubnu 97. Ve věci vyřizování svatovítské katedrály chce smlouvu mezi církví a kanceláří prezidenta ČR. --V "LV" vyšel článek "Kati z Uherského Hradiště. Týká se vyšetřovatelů StB z 50. let A. Grebeníčka, Ludvíka Hlaváčky a Vláda. Zavádí lžka. Bylo proti nim zahájeno trestní stíhání za nelidské zacházení s politickými vězni. --Konečně vyšla kniha dr. Jaroslava Pospíšila o válečných letech ve Zlíně, resp. o událostech Gestapu, pod názvem "Hyeny". Objasňuje prý "skutečnou roli Tomáše Bati mladšího". Jedna stránka má název "Kdo byl vlastně Dominik Čipera?". --Navázali jsme spolupráci s prof. Jiřím Kotrbatým z gymnázia dr. Karla Polesného ve Znojmě. Poslal nám seznam studentů a studentek, kteří chtějí PEN FRIENDS na západě. --Po dvouhodinové debatě zrušilo Brno čestné občanství J. Stalinovi a 11ti dalším komunistickým zločincům. --Bude souzen vyšetřovatel StB, který v r. 52 při výlehu připravil o život O. Krejčího z firmy Dunajplavba. Stalo se v konspirační vile v Káraném. --Obuvnické Muzeum se ze Zlína dočasné stěhuje do německého Limbachu. Má na 1.000 exponátů. --Čestným občanem Brna se stal spisovatel Jaromír Tomešek, 90. --V Litovli uctili památku Jana Opletala. Promluvil K. Sonntag, který byl v r. 39 spolu s 1.200 českými studenty poslán do koncentráku. Opletal pocházel z Horky u Olomouce. --Dnešní vláda v Moskvě se zdráhá předat Praze dokumenty týkající se smrti Jana Masaryka. Prý by to narušilo vzájemné vztahy. /Vzpomínáte si, jak dlouho odtěleli, než se přiznali k vraždám v Katyni? --V Břeclavi byl otevřen "Studentský domov Jana Masaryka". Ředitel je PhDr. Jiří Rufer. --Otec a syna Stehlíkovu zatkla policie. Jde prý o miliardy Kč. --Česko-slovenská celní unie je v troskách. Bratislava prý plánuje odvetná opatření /nové poplatky a kvóty/ vůči českému pivu a pod. --V senátních volbách propadl i "exulant" Pavel Tigrid. Porazil ho dr. Václav Benda, ředitel Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunistů. --Soudeč Ústavního soudu, JUDr. Ant. Procházka napsal článek "Sedmdesátý listopad 1949", v kterém popsal svou Kalvárii komunistickými věznicemi v 50. letech. Patřil ke skupině Zdr. Rotrekla. --Na Zelené hoře u Příbrami bylo zatím "prostavěno" přes 2 mil. Kč. Další náklady si vyžádá přemístění 214 hrobů. Celková suma na restauraci se odhaduje na 50 mil. Kč. --Anglický resident Ivan Jelínek se stal čestným občanem Brna. Odešel do ciziny v r. 1938 a vrátil se na návštěvu až v září 96. Doma vyšel zatím jeho román "Potápěči" a jeho paměti pod názvem "Jablko se kouše". --Ve Zlíně zemřel jednatel Klubu ABŠ, Miroslav Koutský, 80. Byl to vzácný muž. --Vyšel "Český kalendář 97", ať už básně, pohádky, křížovky, pořekadla, výročí, zvyky a obyčeje, recepty, poezie. Kniha má 192 stran. Objednávky na: "Český Dialog", U Pergamenty 8, 170 00 Praha 7. --Ve Vysoké u Hnušovic bude odhalena deska Fr. Schubertovi. Jeho rodina pocházela odtamtud. --Městská policie v Olomouci stojí občanů 20 mil. Kč ročně. Výsledky jsou tak špatné, že ji primátor S. Losert chce zrušit. --V nemocnici v Ostravě explodoval granát. Počet obětí není znám. Po teroristovi se pátrá. --"Zprávy Spol. bratří Čapků" --Sinesly článek Mileny Jandové-Krajinové "Několik vzpomínek", o několika setkáních jejího otce, prof. Vlad. Krajiny s bratry Čapkovými před 2. válkou. --Slovenské Lázně Smrdáky, 20 km od Hodonína, se svými sírovodíkovými koupelemi stávají populární mezi krajany v Rakousku. Léčí se tam úspěšně i lupénka. --Populární je cymbálová muzika "LUČKA". Kapelníkem je Petr Tuček, Štěpničká 1103, 686 06 Uh. Hradiště. --V Praze byla výstava "Bílá růže" dokumentující skupinu německých studentů v Mnichově a v Hamburku, kteří se postavili na odpor proti nacistickému režimu. --"Češi si uvědomili, že Havel je smrtelný" byl název článku ve "Slově". /Název "Svobodné Slovo" už neexistuje. --Kniha Ant. Suma "Osudný krok Jana Masaryka" má 168 stran. Obsahuje osobní vzpomínky jeho přátel, ale i důležité dokumenty. --Z Brna se ozval obětavý ředitel Moravského zemského Muzea, dr. Jiří Mikulka. --Z počátku Ludvíka Vaculíka se v říjnu konala ve Strážci p. Ralskem konference Obce spisovatelů pod názvem "Literatura a krajina", s důrazem na ekologii. --Ve Varnsdorfu stojí metr pozemku jednu korunu, ale limit je 400 m² a do dvou let musí majitel začít s výstavbou rodinného domku. --S. Lekavý z Petrovic u Křovic byl v r. 48 za šíření letáků zatčen tyran v Uh. Hradišti a odsouzen na 2 roky. Je ohrožen vypovědit v procesu proti A. Grebeníčkovi, který byl v 50. letech mým jako sadista. --Mladý R. Slánský se stal novým českým velvyslancem v Bratislavě. Prý má výhrady ke komunistické ideologii a o svém otci /komunistickém zločinci č. 1/ nechce s novináři vůbec mluvit. Neměl tušení... --V Račkově Lhotě u Přerova působí dlouholetý vězeň komunistů P. Pavel Zíval, 74. Odseděl si 10 let a do r. 89 nadeničil u árů. V jeho kostele je Kristus ukřižován na krumpáči. --95. výročí narození dr. M. Horákové uctil "MSD" článkem "Stála svým životem na stráž demokracie" z pera M. Kačírka. --Tisk se změnil, že Charta 77 před deseti lety dala disidentskému hnutí poprvé jasný dokument. Jedním z mluvčích byl Václav Havel. Z univerzitních profesorů byli prominenti J. Patočka a Fr. Jiránek /rodák z Kosič u Chlumce n. C. / --V Praze vyšla kniha "Generál Alois Eliáš-Jeden český osud" z per autorů Kvačka a Tomáška. --Tajemníci Klubu ABŠ ve Zlíně se stala Jindra Jabůrková, 3. května 807, 783 02 Zlín. Tel. 067/628 49. Její manžel dával dohromady "Zpravodaj" a přes to má 2 děti a 8 vnoučat. --Ve Velkém Meziříčí je populární Hotel Amerika. Nevede dvojí ceny. Má výhled na Sochu Svobody. --Chcete-li projet ČR na kole, napište o prospekt na: DETOURS, 4120 St. Catherine W., Suite 350, Montreal, Que. H32 1P4. Tel. /514/ 934-4992. --Sovětskou okupaci po srpnu 68 dokumentují 2 nové sborníky, z pera J. Pečky. --List "Dobrý den, Slovácko" začal uveřejňovat "Slovácký horoskop". V předpovědích je roční dávka slováckého humoru. --Z Farma se ozval proj. V. Zemla ml. /Otec mu zemřel na Flordě. / --K. Kukal nám z Curichu poslal článek "Cesty klabonosých koní". Jsou v Benicích v Benešově.

Ve Staré Huti u Dobříše měli loni v létě svéráznou a čipernou doručovatelku pošty a peněz. Paní Libuše Hanpelsová si vymyslela svou uniformu, aby ji lidé už z dálky viděli a používala vlastní dámské kolo s košíkem nad řídítky. Další výhoda pro "mladou" důchodkyni: pohybovala se na čerstvém vzduchu. Rozhodně se nenudila. /V současné době je u syna v Kanadě /

Cyprian Lelek

Slezské národní písně

Moji milí mančkové,
darmo na mě nakladat,
bo já knězem nebudu
to vy dávno víte.

Bo dyby mi píslo
jise v noci k nemocnemu,
tak bych ja te zabluhl
k děvčátku švarmemo.

Stoče moje srdce
ležíš ve mně těžce
Ležíš ve mně jako kamen
palíš jako plamen

Pláče mi té bránu
pro tvoju chudobu
a ja se tě ene vezmu
poručena Bohu.

Pod mým okénkem
bystřý větr fuka
užil muj milý kochanek
laj se jinsg žuka

O šukaj, šukaj
nedobře pacholátko,
až se ty vynájkas
přes vame děvčátko.

Vim ja jednu studentku
je voda v mý hnu
Co je po panence,
dy je hrubě pyšna

Vim ja jednu studentku,
ak vody v ní není.
Cu mi po take panence,
dy bohala není

Poviz mi Marjanko
Werhar's gemacht
Dyt ja spat nomohu
die gance Nacht.

Simon Wiesenthal

Vedoucí židovského dokumentačního centra ve Vídni Simon Wiesenthal oslavil poslední prosincový den své 88. narozeniny. Tento světoznámý „lovce nacistů“ zná dobře i Prahu, kde studoval na univerzitě. Pracoval jako architekt ve Lvově, kde byl po jeho obsazení Němci v roce 1941 zatčen. Prošel dvácti koncentračními tábory, až byl 5. května 1945 osvobozen americkou armádou v Mauthausenu.

Poté, co ho pověřila odhalováním nacistických válečných zločinců, založil v roce 1947 Dokumentační centrum, které shromažďovalo materiály o osudu Židů a jejich pronásledovatelů.

Podle vlastních odhadů odhalil 1100 válečných zločinců, kteří byli za tuto činnost posláni do souzení. Často se proto dostával do sporů s vládními politiky. Stalo se tak zejména v roce 1975 s rakouským spolkovým kancléřem Bruno Kreiskyem, když jej obvinil ze spolupráce s válečným zločincem. Tím byl jeho potenciální politický společník Friedrich Petter, tehdejší předseda Svobodné strany Rakouska. Wiesenthal totiž zjistil, že patřil k jednotce SS, která se účastnila vyvražďování Židů. Na druhé straně však Wiesenthal patřil k obhajobě bývalého generálního tajemníka ONS Kurt Waldheima, který byl jako důstojník wehrmachtu obviněn, že se aktivně podílel na genocidě Židů na Balkáně. Prohlašoval, že o tom si Waldheim věděl, ale byl bez osobní viny. Pitomí patří mezi ty, kteří poukazují na to, že se německý wehrmacht dopouštěl stejných zločinů jako SS a v některých případech je i předčil. Podle jeho názoru holocaust není výsadou Němců, ale i jejich přivedli k dokonalosti. Podarilo se jim podle něj propůjčit nenávisť a brutalita dokonale technologizaci zločinu. Wiesenthal je přitom přesvědčen, že se to již v historii nebude nikdy opakovat.

Richard SEEMANN

Rodina Becherů - jeden středoevropský osud

Letzing (CTK) - Zatímco Walter Becher je dodnes převládá na platnosti Mnichova a tato převládá jako první politik sudetských Němců dlouho prosazoval i v Berlíně, pro jeho syna Petera je minulostí spíše výzva najít cestu k vyrovnání.

Hodně lidí má tendenci dívat se na mne jako na odpadlíka a na otce jako na zatvřečného revanšistu, ale to je zjednodušený pohled," říká Peter, člen Seligerovy obce, sdružení sudetoněmeckých socialistů demokracie. Před třemi lety vyšel poprvé dopisem, kde kritizoval sudetoněmecké strany jako politizující.

"Otec vždy představoval tvrdé jádro. Razil zásadu, že mnichovská dohoda byla naplněním práva sudetských Němců na sebezáchovu a vydal se ho znamenat radit. Já na sudetské Němce apeluji, aby si uvědomili, že mnichovská dohoda byla pro Čechy stejně traumatická jako pro ně vyhlášení," říká čtyřtyřicetiletý historik.

Osud otce a syna Becherových může posloužit jako národní příklad složitosti vývoje úřední Evropy. Rodina Becherova patřila k nejstarším v Karlových Varech, jejich předek se zde usadil už v polovině 16. století. Další Becher založil ve městě výrobu světelného líčků. V celé rodině se mísily prvky německé, české a rakouské. Babička

Waltera Bechera byla Češka, jeho matka pocházela ze Styrska a měla příměs maďarské krve. Stejně složitý byl i jeho vývoj osobní: tento dnešních čtyřiaosmdesátiletý politik, který byl aktivním funkcionářem Henleinovy Sudetoněmecké strany a před Mnichovem vedl rubriku stranického listu Die Zeit, napsal disertační práci o filozofii Platóna a Fichte.

Nekompromisnost Waltera Bechera, který stále trvá na správnosti Mnichova prý bylo nakonec moc i pro někdejšího bavorského premiéra Straussa, který v roce 1982 zahájil jeho vystupování Franzem Neubaurem.

Působení otce vedlo jeho syna k tomu, že se od dětství distancoval od všeho, co mělo něco společného se sudetoněmeckým hnutím. "Otec mě do sdružení nenutil. V soukromém životě byl velmi liberalní," říká Peter Becher. Nakonec si vydal na jedné ze tří hlavních sudetoněmeckých organizací, do Seligerovy obce, ale to spíše náhodou. Jako jednatel kulturně-historického Spolku Adalberta Šifera, který organizuje setkání osobností české a německé kultury, se v roce 1991 rozhodl působit i na dění v sudetoněmeckém hnutí.

"Problemem sudetských Němců je, že jménem jich všech mluví krajské sdružení. To způsobuje umírněnější odraz, a proto

nám chybí domst. Pětaosmdesát procent aparátu sudetoněmeckých organizací je v důchodovém věku, mnozí jsou to lidé, kteří ještě sami zažili osud."

K neschopnosti se dorozumět přispívá podle jeho názoru i to, že sudetští Němci o odsunu debatovali padesát let jen mezi sebou. Ostatní německá společnost měla dlouho vlastní problém - vypořádat se s nacistem - a sudetští Němci, kteří se sami považovali za obět, do celé této bolesné diskuse nezapadali. Chyběl zde i pohled české strany. "Ně je nenutit si uvědomit, že ani oni nejsou bez viny. Je protektorát se všemi hrůzami nebyli jen tišší Němci," vysvětluje Peter Becher. Až dnes se tento náhled začíná prosazovat i mezi staršími. "To je velký úspěch," zdůrazňuje. "Před par lety by si tím každý vysloužil punu zradce."

Také on je ovšem přesvědčen, že se česko-německé smíření neobejde bez kompromisů. Česká strana by měla podle něj přimět sudetské Němce, aby přestali žít, co chtějí. "Následovat by mělo symbolické odškodnění nejprve českých obět nacismu, a poté i případů královského bezpráví mezi sudetskými Němci. Zde musí vyjít vstříc i česká strana. Pouze tak lze skutečně vytvořit atmosféru," soudí syn politika, který se kdysi označil za sudetoněmeckého prezidenta z exilu.

O LETCÍCH

2 BC došla smutná zpráva, že tam zemřel Jan Novosád 18. 12. 96. -- Při havárii dvoumístního letounu MIG-23 zahynuli u Č. Rudějovic čeští piloti J. Trnec a D. Mládek. Na pohřeb přijeli i piloti ze Slovenska. -- Z LA se ozval F. Taniška. -- Gen.

Možnosti našeho letectva

John, Miloslav: Československé letectvo v roce 1938. Baroko a Fox. Beroun 1996. 248 stran textu. 18 stran fotopříloh, 65 tabulek.

Doc. PhDr. TOMÁŠ PAVLÍČKA, CSc.

Otázkami síly a složení československé armády v r. 1938 byla věnována řada studií i samostatných prací (Hyndrák, Kokoška, Petka, John), problematika našeho letectva však zůstávala na okraji zájmu. Nyní ji věnoval monografii M. John, který nepatří mezi profesionální historiky, ale svou znalostí archivů, literatury i pamětníků patří k badatelským autoritám. Projevil své znalosti a schopnosti na rozsáhlých tématech (Nastupní plán čs. armády k 28. září 1938) i na dílčích problémech (tzv. Akce Brundlův německých výsadkových vojsk). Nyní všestranně rozebral sílu a možnosti našeho letectva v r. 1938. Věnoval pozornost výstavbě, materiálnímu zabezpečení a jednotlivým druhům letectva, protiletadlové obraně, výcviku a složení letáctva i pozemního personálu a také bojovým úkolům našeho letectva v předpokládaném konfliktu s Německem i plánem nacistického Německa na pozemní a vzdušné napadení Československa. Stranou nezůstaly ani možnosti spojeneckých států, zejména Francie a SSSR. V textu a zejména v rozsáhlé tabulce přiloze nacházíme máto známé nebo dosud nepublikované údaje, např. seznam čs. letectvých rekordů platných v r. 1938, seznamy počtu letounů dodaných a vytažených v r. 1937-38, technické parametry sovětských, německých, francouzských a československých letounů, údaje o výbřežích letounů v ČSR, Německu a Francii, seznamy stálých i polních letišť čs. letectva.

složení čs. letectva k 1. 9. 1938, složení čs. polních armád k 29. 9. 1938, zafazování jednotlivých letek, protiletadlové výzbroje a základní protiletadlové obranné obvody se složením, jmenovitě seznamy některých letectvých jednotek s vyznačením těch, kteří za války sloužili v zahraničních letectvých jednotkách, seznam havárií v r. 1938, počty letectvých personálů, počty mobilizovaných čs. vojáků aktivních i záložních (důstojníci, rotníci, mužstvo) a počty letáckých zbraní, seznamy krycích jmen letectvých jednotek, seznamy letectvých jednotek německých a francouzských i výsledky slavných letáckých závodů v Curzychu v r. 1937.

Práce je vysoce objektivní. Vyhibš se jakémukoli ideologickému zkruslování údajů a hledá odpověď na otázku, zda byla Luftwaffe silnější nebo slabší než naše letectvo. Okrajové na základě předchozích studií autora odpovídá na stejnou otázku pro pozemní vojska. Přiznává kvalitu našich vojsk a některé nedostatky protivníka, celkově však dospívá k názoru, že obrana by byla dlouhodobě neuspěšná.

Kromě některých dílčích omylů (výplata letectvých přídavek v učebních, smíření rot protiletadlových kulometů a rot velkorázehových kulometů) (nenacházíme v publikaci chyby - a toleté konstataci i letectví pamětníci. Jen seznam zemřelých pamětníků se od předání rukopisu do tisku rozrostl, což je bohužel zcela přirozené (L. Valoušek, J. Dobrovola, V. Bubílek atd.). Se závěry autora je možno na základě podrobnějších údajů souhlasit nebo nesusouhlasit, v každém případě by však tuto knihu měl znát každý, kdo se zabývá dějinami našeho letectva.

Satisfakce před smrtí

Dobrovolně a bez slibů jine opustili vlast, abychom bojovali za osvobození vlasti od Hitlera a mnozí za to zaplatili životy. Největší záruky

měli letci, víc jak 50 % jich zahynulo v krutých bojích. Komunistická vláda se nám v 50. letech odměnila tím, že hlavně západní letci byli vyhazováni ze zaměstnání, vězněni a šikanováni StB. Zato se odměnila vojákům z povolení, kteří ji všem sloužili a využívali všech výhod, ale museli opustit armádu po r. 68 schválením zákona o odchodném ve výši 100 000 Kč, které dostávají dodnes. My ale nárok na odchodné nemáme, protože jsme byli vyhazováni ještě před platností tohoto zákona.

My, zahraniční vojáci a letci. Dáme pouze to, aby nás vláda finančně odškodnila za krivdy na nás spáchané komunisty, a to dříve, než zemřeme, protože náš průměrný věk je kolem 80 let.

plk. let. v. v. Imrich Lom, Praha 8

NEJMLADŠÍ PERUTĚ

Píseňské nakladatelství MUS-TANG vydalo v populární edici Pilot, jež se mimo jiné věnuje slavným letectvým jednotkám druhé světové války, knihu pracovníka Historického ústavu Armády České republiky a jednoho z nejmladších letectvých odborníků, Jiřího Rajlichy, 313. STIHACÍ PERUTĚ, volně navazující na autorovo předchozí dílo, zasvěcené historii 310. stíhací perutě.

Pro publikaci 313. stíhací perutě je typická Rajlichova záliba v neustálém hledání dosud neobjeveného, co taji naše a cizí archivy, jakož i zevrubné studium cizojazyčné odborní literatury. Sám o sobě prohlásil, že nemá nic proti dobře udělaným kompilacím, ale vyhledávání v archívech mu připadá detektivkou. Ačkoliv by se mohlo zdát, že o našich letcích, kteří se konečně dočkali uznání, jaké jim patří, už bylo vysloveno vše, Rajlichova poslední práce, bohatá na unikátní fotografickou, podrobné dodávky a hojně citace dobových hlášení, svědčí o opaku do výsledkem spolupráce s pamětníky i letectvými fanfy, jimiž autor v závěru vyvolává poděkování.

S napětím jsou dále očekávány i autorovy dosud největší projekty: píseňské Československé letectvo za druhé světové války a dvousvazkové Dějiny letectvých válek nad českými zeměmi.

Za druhé světové války se nad limitní území děly úžasné věci. Stály se tu letectví slávy Američanů, Britů, Sovětů, Rumunů, Němců, Maďarů a vlašců. To všechno jsou fakta nepopíratelná. Škoda je nepopomenout, vysvětluje Jiří Rajlich důvod vzniku tohoto ojedinělého projektu.

Sluší se ještě dodat, že kromě letectvých témat pracuje též na jednom díle připravených Velkých dějů zemi Koruny české a s kolegy chystá knihu České země za Velké války a v edici nakladatelství Paseka Česká bojová.

JAROSLAV ŠAJTAR

Karel Mládek byl mezi západními letci oblíben. Žije v Olomouci. V r. 1950 se octl jako 2. pilot na palubě Dakoty, která si to díky pilotu Světlíkovi z Ostravy namířila do Erdingu v záp. Německu. Kozák se musel vrátit, protože měl doma těhotnou paní s dvěma dětmi.

Od přítele plk. J. Balejky /na obrázku první zleva/ jsme dostali tento zajímavý snímek z Leteckého dne v Pardubicích loňského roku, před letounem typu Spitfire. Jsou na něm mj. generálové let. Peřina a Fajtl. Plk. Balejka žije ve Val. Kloboukách.

V roce 1990 se v Londýně sešla tato zajímavá trojice: dcery Karla Kutelwaschera /dvojčata/ a gen. Karel Mládek, DFC, který žije v Jablonci nad Nisou.

Dodnes nemáme hrob Neznámého vojína

"Slovu", 2. 12. 96.

Svobodné slovo otisklo už několik příspěvků a dopisů, zaměřených se nad letovními oslavami - neoslavami 28. října. Ano, ustávil činitele položit kytice, byly předneseny dva projevy (jedna z nich krajně kontroverzní, a to bylo vlastně všechno).

Vzpomněl jsem si v té souvislosti, jak nekonečně trapné váhání a rozpaky panovaly na jaře 1995, když šlo o to učtit a připomenout konec druhé světové války a vítězství nad Německem. Tu spousta podivných a pochybovačných úvah, že to vůbec bylo vítězství a osvobození, ne-li, pak co to bylo. Nakonec vlastní oficiální stránka celé oslavy jednoho z nejvýznamnějších dějů našich moderních dějin se víc než bezbarvě sešla na pouhý koncert v Rudolfinu. Zjistilo se, že oslavou letectva se ukázalo, že osvobození a vítězství v r. 1945 mělo tehdy ještě neviditelný rub. že jsme byli velmocenským rozhodnutím přitazeni do výlučné slávy jednoho z velmocenských vítězů. Nicméně je mimo diskusí, že to bylo toto vítězství, v jehož důsledku tu dnes vůbec hýeme a debatujeme: vítězství opatrně strany by přece znamenalo totální porážku našeho a nejen našeho národa. Že je to možné s hrůzou rychlostí a dokonalestí

díky moderní technice, ukázala skutečnost holocaustu. Letos se opět kladly kytice na Václavském náměstí k pomníku knížete Václava. Proč zde? Asi nebylo náležité jiné vhodné místo. Kníže Václav patřil nepochybně do české státní tradice, ale spíše do té dávné tradice středověkého českého státu, která do tradice Československé republiky, vybojované krví i diplomacii v letech 1914-1918 a znovu 1939-1945. Jistě, právě v den 28. října by bylo nesrovnatelně vhodnější položit kytice k pomníku Masarykovu, ten však Praha dodnes nemá. Neméně vhodné by byl i společný pomník i k zakladatelům státu, TGM, E. Beneše a M. R. Štefánika. Mnohaleť usilují Masarykovy společnosti uvést vždy v pisku. Pokud vím, poslední stádium vleklých jednání vysílalo plátno (kdy ale?) Masarykův pomník kamsi na Klášter Přátelství také chybějí peníze. Jak by ne, stál by přece desítky milionů. Neméně však nazbyt, je-li třeba desítek miliard na příduletitější výdaje.

Dne 28. října lze vzpomínat na mnohé. Především však na ty, kteří v prvním odboji svobodou vybojovali. Ihned poté pak na ty, kdož za znovudobytí této samostatnosti v letech 1939-45 bojovali doma i v cizině s druhem odboji, mno

zí z nich osobně po druhé - od anglického nebo přes pisky severoafrické pouště až po ukrajinské sněžné pláně. Prezident Havel nedávno připomněl nálezovou nutnost změnit lhostejný názor na armádu. K tomu ovšem nedělitelně patří také základní úcta k tradicím armády.

Proč nemáme důlnes, zřejmě jako jediný stát, jenž hovořil v první i druhé světové válce, hrob Neznámého vojína? Byval kdysi ve zdi Sionu městské radnice, nacisté na začátku. Po válce tam byla uložena pouze prst z Duky. Jistě to byla

Jaroslav VALENTA

V den 28. října by bylo nesrovnatelně vhodnější položit kytice k pomníku Masarykovu, ten však Praha dodnes nemá

daň jednotvárnosti doby. Co nám brání připnout k této prstí pívce z Tobruku, hlínu z Anglie a Dunkerque, třebas i z Osvětimi, Mauthausenu, Dachau a kobyliště sídelnice. To by bylo to nejvhodnější místo. symbolizující bojovníky prvního i druhého odboje, kam by se slušelo položit kytici z hlíny i z květin. K mistu, symbolizujícímu památku všech našich Neznámých bojovníků. Bylo by to spíše jasné přiznání k zletelé tradici.

O PARASUTISTECH

PRÍBEH PARASUTISTY JAROSLAVA KLEMEŠE *Něže uvedený materiál je zúverejňaná kapitola článku, který vyšel v "Občasníku"*

Štainer-Veselý pak potřeboval poslat stanici do Prahy, kde se něco chystalo. Do Prahy jsme nakonec měli odejít ve složení já a jako velitel Nechanský. Druhou vysilačku, která zůstala na Moravě, měl Vyhnáček a Pešanem. Musím prohlásit, že není pravda, že by se naše skupina rozdělila. Ke konci jsme nebydli a nepracovali spolu, ale stále jsme byli jedna skupina, nerozdělili jsme se. Velitelem byl stále Nechanský. Až když jsme odjeli do Prahy, představovali Vyhnáček a Pešan samostatnou část naší skupiny. Do Prahy jsme byli dopraveni skupinou Zpravodajská brigáda. V Praze jsme měli stanici Anna, na Moravě zůstala stanice Věra. Rozkaz k přesunu do Prahy jsme dostali v polovině dubna. Mne ten rozkaz k přesunu zastihl v Malých. Tak jsem si tam všechno sbalil, hlavně vysilačku, jinak mnoho věcí jsem neměl. Trošku mne před odjezdem dali dohromady, abych vypadal jako kluk z města, hlavně jsem neměl městské boty. Vystrojili mne, abych nevypadal tak venkovsky. Nejdříve jsme jeli do Stropěšína. Byly jsme tam pár dní. Pamatuji se, co jsme tam provedli ve mlýně. Teče tam řeka a na ní byl mlýn. Domácí odbojáři nás prosili, abychom tam potrestali mlýnáře. Říkali: „Máme tu mlýnáře, který nás všechny bere na hůl. Prodává sice na černo mouku, ale děsně drazé.“ Já už přesně nevím, kolik to bylo, ale něco jako dvě stě korun za kilo mouky.

A tak Nechanský, starý dobrodruh, a já jsme na toho mlýnáře udělali takový převad. Ti domáci šli s námi. Přišli jsme k mlýnu a zabouchali jsme. Napřed přišel otevřít mládek. My na něho hněd: „Ruce vzhůru!“ Byl to strašpytel, jak uviděl pistole, začal ječet a utíkat. Já za ním s napíženou pistolí. Dostihl jsem ho a přivedl zpátky do mlýna. Nechanský pak vytáhl stěpku a šel jsme za mlýnářem. Domlouvali jsme mu: „Podívejte se, jaká je situace. Naši lidé nemají co jíst a vy je okrádáte, berete jak peníze, tak cigarety a různé věci. To, co jste si našmelil, to nám teď všechno dáte!“ Nechanský počítal, že to dá pak své organizaci.

Mlýnář zapíral a tvrdil, já nic nemám. Jeho manželka tam v té kuchyni seděla s ním. Nechanský nato povídá: „Jestliže nám nic nedáte, tak vás na místě zastřelíme a bude od vás pokoj!“ Pak se obrátil na jeho manželku: „Když nám to nedáte, tak vašeho manžela zastřelíme.“ Nechanský nosil brýle, vypadal přísně, stál proti mlýnáři a mřil na něho. Čekali jsme, co mlýnářka řekne, a ona najednou povídá: „Vždyť já z toho stejně nic nemám, on mi z toho stejně nic nedá!“ Bylo to hrozné, mlýnářova manželka se skoro tvářila, že by byla ráda, kdybychom ho zastřelili. Mlýnář nakonec řekl: „Tak já vám ty svoje těžce vydělané peníze dám.“ Šli jsme s ním do mlýnice, on někam strčil ruku a vytáhl peníze. Ovšemže to nebylo všechno. Jen nějaká část, nevím přesně, kolik to bylo. Snad 30–40 tisíc, dal nám to do pytlíku. Měl tam taky kufry cigaret. Ty jsme mu taky zabavili. A pohrozili jsme mu, že jestli ještě bude vesničany okrádat, tak že uvidí. Všechno jsme pak těm vesničanům předali.

Do Prahy jsme odtud vyjeli 23. dubna. Jeli jsme osobním autem. Průvodcem nám byl dr. Paul, Němec, který měl cestovní rozkaz od Todtorganisation. Vedle něho seděl řidič a pak Veleoslav Wahl a my dva. Seděli jsme vzadu, pod sedáčkami jsme měli vysilačku v kufříku a pistole. Měli jsme malé dušičky, když nás před Jihlavou Němci zastavili a chtěli po nás doklady. Dr. Paul ukázal nějaký dokument, ale to jim nestačilo, až na ten druhý zasalutovali a propustili nás. To se na té cestě opakovalo třikrát.

Ale došli jsme šťastně do Prahy. Já Prahu neznal, ale vím, že jsme skončili v Dejvicích. Jednu noc jsme tam spali v bytě u Wahla. Druhý den mne poslali k nějakému sociálně demokratickému funkcionáři, odkud jsem měl vysílat. Ale tam jsem nemohl dosáhnout spojení. Hned nato jsem se tedy stěhoval k poslanci Kubátovi, který bydlel v Karlíně pod svahem vrchu Vítkova. Tam jsem se taky dva dny marně pokoušel navázat spojení. Měl jsem frekvence, věděl jsem, kde je mám hledat, ale neslyšeli mne, ten svah tam stánil. Tak jsem se nakonec stěhoval do Kobylis a tam jsem dostal tak výborné spojení, jako bych korespondoval třeba s Pardubicemi. Londýn jsme slyšeli perfektně. Bylo to u jednoho inženýra, nevím už jak se jmenoval, ale tu vůli bych poznal. 28. dubna se to rozjelo a pak jsem vysílal bez přestávky. Když začalo povstání, tak jsem si ani nedával pozor, protože jsem věděl, že nás nemohou zameřit. Poslech byl výborný, vysílal jsem z koupelny, ani jsem neměl velkou anténu, ale bylo to na hoře na kopci.

Já jsem odtud celkem nikam nechodil, protože jsem tam měl hodně práce. Zprávy k odeslání mi nejprve nosil Nechanský, ale pak už lidé z organizace, na kterou jsme byli plně zapojeni. Měl jsem tam taky děvče k ruce, kdybych něco potřeboval. Byla to Moravanka, blondýnka, v Praze se skrývala před gestapem (Jiřina Hofmanová z Ostravy).

Když jsem jel od Kubáta sem, jel jsem normálně tramvají, vysilačku jsem měl v kufříčku a němečtí vojáci jeli stejnou tramvají, pak jsem šel pěšky s kufříkem zase obklopen německými vojáky. Ale protože Jiřina šla se mnou, nebylo to nijak nápadné.

Těch telegramů bylo tolik, že jsem to sám nemohl stačit. Přišel mi na pomoc Dušan Mendl ze ZB, bydlel tam se mnou a šifroval zprávy, které nosil Nechanský nebo někdo jiný (Nechanského zprávy byly už šifrované).

Když vypuklo povstání, vysílal jsem už nezašifrované všechno, co vysílal pražský rozhlas. Také o všem, co se dělo a co jsem sám viděl. Takže v Londýně to všechno věděli týž den. Kamarádi z VRÚ mi pak říkali, že mne poslouchali, jak jsem vysílal otevřenou řečí.

Vykorespondoval jsem shozy zbraní, které jsme potřebovali. Ovšem bylo to složité, protože jsme byli v zóně, kterou měl obsazovat SSSR a ten si nepřál, aby do Prahy přišli Američané. Byli jsme z toho celí věšáci. Já jsem jim vysílal, co nám mají poslat a kde to mají shodit. To jsem ovšem nevysílal otevřenou řečí, ale šifrované.

Nechanský mluvil s Američany v České národní radě. Přijeli do Prahy 7. května a on pak jel s nimi do Plzně a vrátil se do Prahy 8. května.

Z Prahy už jsem taky navázal spojení s Košicemi, protože my jsme sice posílali všechny zprávy do Londýna, ale vláda už byla v Košicích. V Londýně všechno vyřizoval dr. Hubert Ripka, kterému tam chodila spousta telegramů i telefonických vzkazů. Ripka taky jednal s Američany. Američané v Praze vyjednávali se Smrkovským, místopředsedou ČNR, že přijedou osvobodit Prahu, když dostanou od ČNR pozvání. Smrkovský to ovšem odmítl.

Pro spojení s Košicemi jsem dostal plán, podle kterého jsem přímá spojení navázal. Hned jsem poznal, kdo „jede“ proti mně. Byl to instruktor, který nás cvičil v Anglii. Když pak naše vláda jela do Moskvy a pak do Košic, on jel s nimi. Přimo z Košic jsme pak byli radiotelegraficky povýšeni a dostali jsme válečné kříže. Já jsem pak v Praze vysílal i po revoluci, když už všechno skončilo. Z Košic jsem dostal poslední telegram: „Hlaste se do dvou dnů na generálním štábu MKO.“ Měli tam přijít všichni parašutisté, ale my z Prahy jsme tam byli první. Nechanský dostal za úkol zařídít tam kancelář, podchytil všechny parašutisty a zpracovávat materiály jednotlivých skupin a zajistit Viléma Gerika a Karla Čurdu.

Já jsem předtím s Gerikem kamarádil, on pak přišel za mnou sám, to už jsme měli uniformy – battle-dressy, mluvil se mnou nějak nejistě, a pak už jsem slyšel, že byl zatčen. My jsme nevěděli, že byl zrádce, jen jsme věděli, že jeho činnost byla jaksi podivná.

Tenkrát mi plk. Paleček řekl: „Budeš vysílat dál“ a já jsem vysílal ještě dva měsíce po skončení války, hlavně pro ministerstvo zahraničí. Tenkrát nemělo zamíni žádné spojení, všechno bylo zrušeno a rozbito. Zůstal jsem na generálním štábu, ale vysílal jsem pro zamíni. Moje stanice navazovala spojení s Zürichem, Istanbulem, se Švédskem, s Londýnem... Denně mi přibývaly stanice. Nemohl jsem to všechno sám zvládnout. Na pomoc mi však přišel Šíkola. Paleček se divil, že to vydržím. Každý chodil ven za devčaty, cítil se volným, a já jsem jen vysílal.

Pak jsme dostali stanici mimo Prahu a dojížděli jsme tam. Velitelem stanice tu byl ing. Čestmír Šíkola a já byl jeho zástupce. Nabídlí nám, že bychom se mohli stát zaměstnanci ministerstva zahraničí a dělat někde na vyslanectví úředníky, šifranty apod. Ale my jsme se rozhodli, že zůstaneme v armádě.

(Vyprávění zapsal dr. Zdeněk Jelínek)

O skautech

JUDr. J. Šetina sestavil studii o bezohledném pronásledování čs. skautů v 50. letech. Podle M. Hočkové z USA je to otřesný dokument. --80 let existence oslavil 7. oddíl skautů v Dejvicích. U kolébky byl mj. Tóný Cířka, rez. Denveru/Kolorádo/. --A.B. Svojsík zdírazňoval důležitost her ve skautské výchově, vedle lásky k přírodě, služby bližšímu a lásky k vlasti. --V K. Varech je aktivní Kamil Řížíčka, člen "Klubu Oldskautů". --Čestný oddíl Vělna Fanderlika má dnes 108 členů. Uvádí to poslední číslo občanského, který sestavil L. Školoud, V. Scherks a K. Lešanský. --Ant. Šumán poslal další materiál o Janu Masarykovi. --M. Vinařová se ozvala z Pardubic a br. Hnízdil z Náchoda. Také Sam z Kvasic a "Stopař" z Havířova. --První gratulaci k "70" dostal vydavatel t. l. od skautů z Tachova /M. Schleisová, P. Bezohleda/. --V. Šefčík je aktivní v Chebu, A. Vláčka v Radnici u Rokycan. --80. výročí založení skautingu oslavili v Ml. Boleslavi. --Olomoucká "praskautka" dostala kupu gratulací ke svým 90. narozeninám. Zaslouží si to. --V Olomouci zemřel významný skautský činovník RNDr. Silvestr Bolek, 70. --Do diskuse, jaký má být český skauting v budoucnu se zapojil také J. Potůček, šéfred. časopisu "Kormoran" z Pardubic. Tvrdí, že dnešní skauti těžce nesou "tlak starých ortodoxních skautů s jejich přepovídkami". --Nejvyšší naše významní není sedý, ale Stříbrný vlk. --V autonehodě v Brně přišel o život nestor kat. skautů br. Svatopluk Zampach-HLA-WATHA, 85. Za I. republiky byl zpravodajským distojníkem gšt. --Jan Švédenský-AKELA dělal instruktora na Valašské lesní škole na Dolní Bečvě a v letním kursu v Pýšeli na Vysočině. Do Brna za ním přijel Milan V. Gregor z Ottawy. V polovině června bude v Torontě. Koncem října 76 mluvil při odhalení pamětní desky 18ti slezským skautům, které Gestapo zavraždilo koncem dubna 1945. --9 členů 2. oddílu v Hradeb Králově bylo v r. 50 odsouzeno za "velezradu" a posláno do Jáchymova. Byl mezi nimi Z. Kovařík; domnívá se, že zločiny čs. komunistů z 50. let musí být potrestány. A dále: proč mže pokračovat v činnosti komunistická strana, která byla parlamentem prohlášena za zločineckou organizaci? --SAŠA pokračuje v psaní vhodných dopisů redakcím různých publikací v záp. Čechách. --Zd. Záp. pal-AKELA z Eden Hills, SA Austrálie/ navštívil skautské přátele v Holiciích u Olomouce. --V. Kotěšovec-CHIRN z Kraslic napsal článek do listu "Sokolovsko". Zadírali zaslulhy Ant. Šefčíka /1910-1969/, který působil v Dolním Rychnově. --Občasná setkání našich skautů a polských haradů jsou v Těšíně.

VZPOMÍNKA NA BRATRA NÁČELNÍKA - ZAKLADATELE

Oně 5. září 1876 se na pražském Smíchově v rodině Antonína a Ludmily Svojsíkových narodil syn Tonda. Z tohoto malého chlapce se později stal středoskolský profesor a v roce 1922 dokonce docent skautingu. Pro nás je však důležitější, že Antonín Svojsík založil v českých zemích první junácký oddíl, a stal se tak průkopníkem skautských ideí v Čechách.

Po 120 letech od jeho narození se scházejí členové i příznivci Junáka u budovy bývalé žižkovské realky, považované za kolebku českého junáctví (Svojsík zde učil tělocvik a z místních hochů, studentů, vytvořil první skautský oddíl), aby uctili památku br. Náčelníka - Zakladatele odhalením jeho pamětní desky.

Je 14 hodin a slavnost právě začíná - po krátkých projevech br. Jumbá, vůdce Svojsíkova oddílu, ředitelky místního gymnázia, starosty městské části Prahy 3 a po přečtení zdravic br. prezidenta ČR a pana ministra školství nastává slavnostní okamžik. Br. Jiří Navrátil, starosta Junáka, krátce zhodnotil Svojsíkův život a poté, za pomoci malého víceleté, sňal bílé plátno z desky, ke které byl položen věnec Ústřední rady Junáka a kytice se stuhami, na kterých bylo napsáno: Václav Havel - prezident republiky.

Na ukončení slavnostního shromáždění zazněla junácká hymna a po krátké prohlídce budovy gymnázia jsme - Apik, Romana, Karel B. a já odjeli domů.

br. Fido

Pardubický 4. oddíl skautů, za vedení "Br-Ňa"/vlastním jménem: Jaroslav Nobilis, povoláním učitel/ měl ve svých řadách krátce po skončení 2. světové války na 150 členů, rozdělených do čtyř družin. Někdy koncem července r. 1945 se v lesích mezi Pardubicemi a Sezemicemi konal společný výlet. Na snímku je první zleva "Br-Ňa" vedle něho "Habešán" a pak "Bibi" Navrátil. Autorem snímku byl Br. Měro Janěček, zvaný "AKI". Br. Nobilis žije poklidným životem v Chomutově, se svou vzácnou paní.

Z České republiky

Zdena
Mašínová se zotavuje po operaci kyčelního kloubu. Je to dobré. -- V Liberci potětili bustou hudební skladatele K. Vacka. -- Popularita McDonalda roste: má všude čisté záchody. -- V září zas budou v Louvičích pod Blatcem "Svatováclavské slavnosti". Jako loni se skončí taneční zábavou v místním hostinci. -- J. Pritz stále udržuje naživu "Česko-kanadskou společnost". -- Nová odbovovací hala v Ruzyni bude v provozu za 6 měsíců. Bude mít 8 odletových teleskopických nástupních mostů /airbridges/. -- V Pardubicích zatklí mladíka, který vykrádal pošty. -- Mímik Flalka má bustu na budově Divadla na zábradlí. -- Status uprchlíka má v ČR asi 1.000 osob. Jsou hlavně z Balkánu. -- Deska věnovaná pol. vězňům z let 1939 až 1989 byla odhalena u vchodu do valdické věznice. -- Miloš Zeman blaho-

O KOM SE MLUVÍ

Foto: D. Dvořák

Masarykův tajemník

Unikátní dobové dokumenty vztahující se k osobnosti čes. ministra zahraničí Jana Masaryka jsou vystaveny od včerejška v Lobkovickém paláci na Pražském hradě. Pocházejí většinou z Masarykovy osobního archivu, který po ministrův tragické smrti v roce 1948 odvezl do V. Británie dnes již nežijící dr. Lumír Soukup, jeden ze dvou ministrůvých osobních tajemníků. Druhý tajemník dr. Antonín Šum (77), který byl v letech 1949-1962 uvězněn se skupinou M. Horákové, vydal při této příležitosti knihu Osudný krok Jana Masaryka, kde píše o posledních dnech a smrti tohoto českého politika. Z Prahy by měla být vystava přenesena do Brna - pravděpodobně do Křížové chodby Nové radnice. **LT 13.9.96 (dd)**

Zemřel první Rusín v československé vládě

PRAHA - Dlouholetý blízký spolupracovník prezidentů Tomáše Garrigua Masaryka a Edvarda Beneše, ministr československé vlády a poslední guvernér Podkarpatské Rusi Ivan Párkányi zemřel 23. 1. 97 ve věku nedožitých 101 let. Informovala jeho dcera Marie Křížová. Uvedla, že Párkányi bude pohřben na hřbitově U sv. Matěje v Dejvicích. Poslední rozloučení se podle ní uskuteční v katedrále v Karlově ulici v Praze 1. Datum obřadu zatím nebylo určeno, dodala Křížová. Párkányi se narodil 1. ledna 1896 v rodině rusínského učitele v obci Terešova na Podkarpatské Rusi.

Dialektická negace

Časovátní číselník a bezostyšná touha po moci a slávě žene lidstvo k nepřetržitě rostoucímu množství činů. Žijeme ve věku ubytování a používání stálých lidských hodnot. Lidé pochopili nejen smrt, ale zejména míru vlastního selhání.

Sám jsem prošel jako český student věznicemi gestapa a ním i řadu kamarádů, kteří byli vězněni v koncentračních táborech nacistů a komunistů. Mnozí z nich v celkovém množství vězňůvých dnů dožili i více let. Ale nikdo z nás nezůstal přitlačován, čest a ochota pomoci kamarádovi.

Potkali jsme vyjímky trýznitelé, ale nikdo nás nikdy nedonutil, abychom se stali jejich nástroji a zradili tak ideály pravdy, odpovědi a lásky k bližnímu.

Čtenáři jsem proto rádke připomíná, že svět není takový, jaký se nám zdá. Každý z nás má právo na vlastní názor a na vlastní odpověď. Každý z nás má právo na vlastní život a na vlastní smysl.

V roce 1947 jsem ve vzhledu francouzské rezistentní poezie, autorem "Čest básníka", přeložil mými přáteli básně "Rikar děkují svým káňám" (autorem Benjamin Franklin). Kolikrát v době absenci jsem si přečetl tyto básně a vždy jsem si řekl, že bych je rád přeložil i do češtiny. Ale nikdy jsem to nedokázal.

Jedle mluvíme absurdněji pat bytí připa- dí, kdy z kůží, či jejich holotků, se staly obzvláštní vlastnosti paprsků spálků? A všechno vlastně bylo u, kteří poznali na vlastní kůži bratrství soukání, že sami razívali a jen pouhou náhodou jim nebyli rozdělení, aby potřeby života tuto náhodou lze rozehrávat a byli jejími svedlavanými vládci?

Činí části výpovědi dr. Gustava Husáka z jeho audiovizuální spisy z roku 1951 (vydání 1951 - 1960)

Čtenář z Anglie nám zapůjčil tuto fotografii, nejspíš z roku 1946. Druhý zleva je dr. P. Drtina /válečný Pavel Svatý/, čtvrtý gen. Vicherek, po jeho levici dr. E. Beneš a vedle něho František Němec. Poslední by mohl být Monsignor Hála. O jaké setkání šlo? Kdo jsou ostatní?

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Loni v srpnu jsme se zmínili o "Klubu přátel myslivosti" z Blanska, Kuřimi a Ivančic a naznačili jsme, že se teplejších dnů dočkáme na výlety po okolí. Náš reportér je tentokrát zachytil u Marků v Ivančicích. Vyprávěli si myslivecké příběhy a poslouchali svého oblíbeného komika Ládu Menšíka, ivančického roddka.

Pietní vzpomínka na Karla Čapka

PRAHA - I letos na Boží hod vánoční připomněli pietní akt na Vyšehradském hřbitově v Praze 58 výročí úmrtí spisovatele, dramatika, novináře a překladatele Karla Čapka. Před zhruba stovkou přítomných položili k jeho hrobu květiny květy představitelé Společnosti bratří Čapků a Klubu dr. Milady Horákové. Za co mohou být herci Karlu Čapkovu vděční, zavzpomínal Radovan Lukavský a úřahu nazvanou Betlém z knihy O věcech obecných přednesla Viola Zinková. Karel Čapek jako velký umělec dovedl upozornit na ozřejmě problémy 20. století, svými slovy zasahoval do myšlení lidí, řekl předseda Společnosti bratří Čapků František Černý. **13.9.96**

Režetati:

Mísa

Pavel Čížek

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

Učitel a historik Jaroslav Čížek z Turnova se svým vnukem.

ČECHOŠLOVÁCI v ZAHRAŇÍ

Česká kat. samost v Sydney /Austrálie/ zas osiřela, když p. farář Kotvrda odjel do USA. Zdálo se, že vydrží. -- V Londýně zemřel 27. 11. 96 baťovce Evžen Klouza, 92. -- V Anglii zemřeli také Jan Tuša a Josef Seidler, 92. -- 30. X. byl v Brookwoodu uložen popel plk. Z. Siehrovského a Blanky Nahodilové. -- Ti, co pocházejí z Kroměříže a okolí, by měli napsat na: J. Kubíček, Nádražní 372, 768 02 Zdobovky. /Odtamtud emigroval do Kanady koncem 20. let Gustav Přistupa. -- Zdr. Mastník /Anglie/ byl v listopadu 96 na kongresu slavistů a vrátil se domů v lednu 97. -- V Londýně vzpomněli 18. výročí odchodu místostarosty Brna A. Mokrého. -- Syn MUDr. V. Žáka z Lugana, Martin Žák, 36 a Nicole Denise, 26, byli oddáni v Curychu. Otec nevěsty /p. Huber/ je známý tučňák na švýcarské TV. -- Nejbohatší Čech v Chile, Milan Platovský, nedá dopustit na gen. Pinocheta. Pro svou židovskou víru byl za války v něm. koncentráku. Koncem 70. let měla jeho firma na 1.500 zaměstnanců. -- Posrpnový Sokol, Jiří Vilímovský, se nyní ze Sydney přestěhoval do ČR. Líbí se mu tam. -- Z 640.000 totálně nasazených mladých Čechů za války v Říši, nepřežilo 6.000. Mezi těmi, co přežili byl olomoucký rodák Drahošlav Dostál, který byl po válce promován na lékaře. Nedávno byl v Austrálii, kde má 2 syny. -- MUDr. Fr. Kříž, rodák z Brna, uletěl 22. 6. 48 z Chocně na západ s letadlem Sokol MIC do Švýcarska a žil v Austrálii. Později se stal vedoucím lékařské knihovny Kolumbijské univerzity. Nyní žije v důchodu v Leonia, NJ. -- V Trnisku existuje STB Bank a naši turisté nevěří svým očím. -- Na kat. teol. fakultě KU působí prof. J. Polc, který se do Prahy přestěhoval z Vatikánu. Napsal článek pro "VSL" ve Vídni /"K věci Jana Husa". -- J. Klesák, který přežil Dachau, se usadil ve Warwicku v Austrálii. -- Ze Švédska se přijel na Zlín podívat prof. chemie Josef Kubát, 69. Narodil se v Dolní Olešnici v Podkrkonoší. Má 25 patentů týkajících se polymerů. -- V Mar. Lázních žije býv. plk. StB a rozvědkář, kterého Anglie po 10ti-letém věznění vyhostila do Prahy v r. 1992, pod jménem E. van Haarlem.

NAŠI V USA

Čs. ústav zahraniční nazval Tomáš Čapka /nar. 6. 12. 1861 v Chrastovicích u Domašovic/ velkou postavou české Ameriky. Zemřel v r. 1950 v New Yorku. -- Básnička Jiřina Fuchsová z LA navštívila Mahenův památník a pracovnu v Brně. Byl u toho básník Zdr. Rotrekl. -- Býv. ředitel RFE, J. Pecháček, oslavil ve státu Georgia, USA své 85. narozeniny. Narodil se 4. 9. 1911 v Dolní Dobručce. -- J. B. David toužil na Havaji po rodném Brnu. Vyřizuje si stálý no byt. -- E. Táborský má 3 bratry: Ivan žije v Arlingtonu, TX, Miloš v Lansingu, MI a plk. Ctirad Táborský v Praze. -- Aktivní Míla O. Burghauer, Dipl. Ing. žije na Stureg. 13B, No. 414, 763 14 Uppsala, Sweden. -- Redaktorkou "Věstníku" ČSMRA je obětavá Olga Kováčová. -- Vydavatel texaského "Hospodáře" přinesl dopis kapelníka J. Jílka, ale ve věci zájezdu souboru do USA je skeptický. -- Joe Machek s paní navštívili K. Bednářka a prohlédli si holešovský zámek. -- Prof. Jan Kmenta učil v "Children Village Bad Aibling" /byli tam sirotci po rodičích zastřelených na hranicích při pokusu o přechod na západ/ od ledna do listopadu 1950. Děti byly adoptovány americkými krajany. -- Z Prahy se ozvala Líba Drobníková a zdraví přátele v USA. -- Kazety "Fast-Track Czech" jsou na adrese: Audio-Forum, 96 Broad St. Guilford, CT 06437, USA. Tel. /203/ 453-9794. -- Martin Zubatý přežil slabší mozek, příchodu v CA.

Albrightová: Nejsem diplomat, který čeká na instrukce

Washington, Praha. (ČTK, zahraniční) Svatováclavská první dílna americké diplomacie Madeleine Albrightová je neobvyklá. Je ztracována pro svoji mezinárodní přímou. Podle kritiků je její slabou stránkou myšlení, což je diplomatický výraz pro to, že údajně není příliš bystrá. Vyroste v někdy přezdívaná Madeleine Half Bright (Madeleine Polobyslat).

Albrightová, původním jménem Marie Jana Korbelová, se narodila 15. 5. 1927 v Praze v rodině československého diplomata Josefa Korbela. Druhou světovou válku poznala v rodině s emigrací ve Velké Británii. Následující tři roky po návratu do vlasti v roce 1945 pobývala s rodinou v Jugoslávii. Kde byl její otec vyslanec a později velvyslanec.

V době komunistického puče v roce 1948 působila Korbel krátce v New Yorku jako předseda vládní komise při OSN. Po "Větrném únoru" opustila diplomatické služby a předala mezinárodní vztahy na univerzitě v Denveru.

Odvážnou rodinou a vlastním zkušenostmi, vystupovala Jana politice vědy na Wellesley'ské koleji v Massachusettsu a veřejně právo a nauku o státu na Columbijské univerzitě v New Yorku. Už během studií zaměřila pozornost na problematiku mezinárodních vztahů, obzvláště pak na východní Evropu a vztahy Východ - Západ, k čemuž ji předurčovala i aktivní znalost češtiny, polštiny, ruštiny a francouzštiny.

Původně pracovala jako reportérka. První politické zkušenosti získala v roce 1975, kdy se stala členkou volebního štábu senátora Edmunda Muskieho. V letech 1978-1981, za vlády prezidenta Jamese Cartera, pracovala jako poradkyně Rady národní bezpečnosti. Později byla zahraničněpolitickou poradkyní řady vedoucích osobností Demokratické strany, mimo jiné Waltera Mondalea, Geralda Ferrarova, Michaela Dukakise a naposledy Billu Clintona. Po listopadové revoluci v roce 1989 byla i poradkyní prezidenta Václava Havla.

Například 80. a 90. let, kdy stala v čele Střediska pro národní politiku, morského trustu demokratů pro podporu studia domácích a mezinárodních problémů, si vysloužila pověst jednoho z nejlepších odborníků

Demokratické strany na mezinárodní politiku. Jmenováním státní zástupkyní USA v OSN v roce 1993 se Albrightová stala první ženou v činnosti narozenou v diplomacii zastupující USA v OSN.

Je považována za pragmatičku, stoepky strážnou v Demokratické straně. Již v polovině 80. let vyvolala k zahájení realizace politiky vůči tehdejšímu SSSR. V roce 1990 se vyslovovala proti účasti USA ve válce v Perském zálivu s tím, že k vypázení iráckých okupačních zbraní ze zóny je třeba dosáhnout instrukce.

Některé její odhady mezi zahraničními diplomaty v OSN jsou označovány za příliš neochopnou hlubší analýzy složitých konfliktů. Santa Albrightová ovšem považuje svou schopnost zjednotit lidi za výhodu.

Albrightová je rozvedena. Se svým manželem novinářem Josephem Albrightem se rozvedla po více než dvaceti letech manželství. Má tři děti. **MF ČTK**

POSTEŠK DUCHODCE

Postešci si jeden důchodce v samostatné v Hradišti: "Nebylo jak dřív. To sem si mohl dát aspoň párek v rohlíku. Větl teda tak rohlík v parku."

IN VINO VERITAS

Přišel strýc Hynek dom a pravil svojí staré: "Ty, Ružo, to vino z tebe udělalo krásavice." -- "Tož počkej, ale já sem žádné vino nepila." -- "Ty ne, ale já," pravil Hynek

Prof. Vlach

Zapomenutý vlastenec v Hamburku, prof. Antonín Vlach, oslavil 4. 10. 1996 vě své 91. narozeniny. Zatím jeho zásluhy o čs. kulturu v exilu nikdo v Praze neuznal.

Pražský rodák A. Vlach, syn kapelníka a příslušník známé muzikantské rodiny, byl už ve svém mládí hierártní a kulturní činný. Jako pracovník ministerstva osvěty a kulturní profesor vedl veřejnou osvětovou službu. Svěmu základnímu kulturnímu zaměření zůstal věrný i po příchodu do Německa v lednu 1949. Spolu s později zesnulým Robertem Vlachem a skupinou přátel začal vydávat kulturní revue "Sklizeň". Revue vycházela - za značných osobních obětí - pravidelně měsíčně po celých 13 let a podchytila více než 400 autorů, mezi nimi i mnoho nových talentů. Za nesmírně obtížných podmínek vyšla i řada knížek "Edice Sklizeň", mezi nimi i tak cenná dokumentární díla, jako třídílné vzpomínky Heleny Koželuhové "Čapci očima rodiny", a jiné. Dnes "Sklizeň" pokračuje už jen neperiodicky (Adresa: Sklizeň, tschechischer Pressediens, Postfach 2700, D-2000 Hamburg 13); hlavní těžiště činnosti prof. Vlach se přesunulo do oblasti překladů pro tisk.

Vedoucí čs. archivu v Lincoln, Nebraska, je dr. Míla Šašková-Pierová /vlevo/. Univerzitní sbírky však začal v r. 1974 dr. Josef Svoboda /vpravo/, který se zotavuje po operaci kyčle.

J. Jílka, ale ve věci zájezdu souboru do USA je skeptický. -- Joe Machek s paní navštívili K. Bednářka a prohlédli si holešovský zámek. -- Prof. Jan Kmenta učil v "Children Village Bad Aibling" /byli tam sirotci po rodičích zastřelených na hranicích při pokusu o přechod na západ/ od ledna do listopadu 1950. Děti byly adoptovány americkými krajany. -- Z Prahy se ozvala Líba Drobníková a zdraví přátele v USA. -- Kazety "Fast-Track Czech" jsou na adrese: Audio-Forum, 96 Broad St. Guilford, CT 06437, USA. Tel. /203/ 453-9794. -- Martin Zubatý přežil slabší mozek, příchodu v CA.

M. Halouzka s paní Irenou byli v Praze a v Mariáňkách, byli však také nadšeni přírodou podél pobřeží Kalifornie až po Aljašku. -- Dědeček M. Albrightové se jmenoval Josef Korběl, pocházel z Kynšperka a byl židovské vřvy. Dnes se otec jmenuje Letohrad a p. starosta už poslal do Washingtonu pozvání k návštěvě. -- Profesor university Yale, dr. Petr Demetz, navštívil rodnou Ostravu a přijal na čas místo hostujícího prof. pedagogie na místní univerzitě. -- Českým velvyslancem v USA se má stát Alexandr Vondra, dosavadní náměstek ministra zahraničí. -- Policie v Ostravě zajistila muže, který kupoval porsche falešnými kreditními bankovkami. Tvrdil, že je dostal v motorech Avanti v Č. Těšíně. Padělký byly z Itálie. -- V Olomouci studoval E. Koval, CA.

Československá emigrace

a státní občanství

Eva Rajecká

Od nástupu komunismu v roce 1948 do jeho pádu postihlo Československo několik emigračních vln. Lidé, odcházející z politických, náboženských i osobních či rodinných důvodů, nebyli ochotni spolupracovat aktivně ani pasivně s režimem, jehož omezování pocitovali na vlastní kůži v každodenním životě. Není přesné statisticky zdokumentováno, kolik lidí emigrovalo v letech 1948 až 1989, jde ale jistě o několik stovek tisíců. Mnozí z nich se v nových podmínkách prosazovali úspěšně, mnozí ne. Většinou se povedlo uplatnit a žít normálně: pracovat ve svém oboru, vychovávat potomky ve svobodných podmínkách. Většina měla a má výdělky, které odpovídají průměru země, ve které žili nebo ještě žijí.

Jeich československé občanství mělo v průběhu oněch desetiletí v emigraci různé osudy. Bud jim bylo odebráno, což platilo především v případech tzv. dubčkovské emigrace (1968-1969), nebo zaniklo samo od sebe - "přirozenou smrtí", čili nescitností (toto občanství aktivně uplatňovali). Někteří se ho museli vzdát v souladu se zákony hostitelských zemí, které se začínaly prosazovat i v postkomunistické České republice. Tyto zákony dovolují jenom jedno státní občanství, nebo pokud dvojí občanství povolují, nepatří to pro osoby, které chtějí vyhovět kvalitativním požadavkům práce ve státních, zahraničních či diplomatických službách. Specifickou a početnou kategorií představují i českoslovenští emigranti, kteří se vzdali československého občanství, aby zmírnili intenzitu tlak komunistického aparátu na své nejbližší příbuzenstvo doma.

Rok 1989 započal v československé emigraci stejně překvapivě svou neodečkaností a razancí, jako na lidi doma. Krátce po pádu komunismu schválila československá vláda zákony, které umožnily mnohé části československé emigrace v daném časovém termínu požádat o navrácení československého občanství bez ohledu na občanství, které žadatelé získali v emigraci.

Tento zákon, který platí do dneška bez jakýchkoli úprav, má několik závažných právních závad, a to i v kontextu lidských práv. Nejkonkrétnější z nich je jeho časová omezenost, která vylučuje z celého procesu navrácení občanství tisíce těch lidí, kteří nemohli požádat o návrat československého občanství v daném termínu.

Důvodů bylo několik, a všechny byly stejně závažné: v Americe, v Evropě a v Austrálii žijí tisíce československých emigrantů, kteří neměli možnost dovědět se z tisku nebo jiných médií o možnost navrácení československého občanství ve stanoveném časovém termínu. Jak o tom svědčí nedávno zahájená kampaň československé emigrace ve Spojených státech, mnozí se o tuto možnost dověděli po termínu také proto, že česko-

slušenské diplomatické úřady nepodnikaly žádné mimořádné akce, aby usnadnily rozšíření relevantních informací mezi většinu emigrantů. Kteří žijí v početných okrajových městech Ameriky, Evropy a Austrálie. Další kategorií tvoří lidé, kteří neznali přesné podmínky navrácení občanství a obávali se, že se budou muset vzdát občanství, které získali v emigraci. A ještě další skupinu, zdaleka největší, tvořili lidé, kteří se z početných profesionálních, existenčních, osobních a rodinných důvodů nemohli rozhodnout pro žádost o navrácení občanství v daném časovém termínu, anebo po dvaceti, třiceti nebo čtyřicetiletém životě mimo Československo o ně neměli jednoduše zájem.

Specifickou kategorií emigrantů, která byla a priori vyloučena z celého procesu, byla početná skupina lidí, kteří se tzv. dobrovolně vzdali československého občanství, aby ušetřili své nejbližší od komunistického šikanování.

Bezprostředním výsledkem aplikace dotčeného zákona bylo znova udeleň československé občanství lidem, kteří splnili kvalifikační podmínky zákona bez ohledu na předtím získané občanství jiných zemí. Vznikla tím skupina československých (později českých) státních občanů, kteří jsou v rozporu s platnými (pozdějšími) zákony České republiky drželi dvojího státního občanství. Někteří z nich zastupují ČR úspěšně v diplomatických a státních službách nebo v poliice.

Zákon o navrácení československého státního občanství tím rozdělal československou emigraci na dvě skupiny: na ty, kteří jsou aktivní jako čeští státní občané, požívají všech výhod českého občanství a jsou zároveň státními občany jiných zemí, a na ty, kteří se stejně podmínky upírají na základě časového limitu původního zákona o navrácení státního občanství, na základě později schváleného zákona o dvojím občanství a na základě jiných omezení podmínek obou těchto zákonů.

Udělování občanství cizincům se začíná i v České republice přizpůsobovat parametram, které platí v EU. Prohlášen se zákony o státním občanství bývalých československých státních občanů, kteří byli v komunistické éře donuceni k emigraci, spočívá v tom, že tyto zákony jim upírají jejich základní lidské právo být občany státu, ve kterém se narodili.

Většina civilizovaných zemí má ve svém právním systému zakódifikovaný princip neodstranitelného práva občana na občanství země svého původu. Toto právo se uplatňuje na emigrantův základ, jako v případě Německa, nebo na základě místa narození. Ve většině západních států se nepovažují za cizince lidi, kteří se narodili v těchto státech, bez ohledu na to, jak dlouho žili v cizině a za jakých podmínek, pokud nešlo o zločince nebo vlastizrádce.

Československá emigrace z komunistické éry by měla mít všeobecnou možnost svobodného výběru, jestli chce mít české občanství, nebo nikoliv. Velká většina těchto lidí by svého občanství využívala jen na časější a delší návštěvy ve své staré vlasti, neboť po dlouhých letech v cizině je finančně, pracovní i rodinně vázána na svou novou vlast. Ta část emigrace, která by možnost vrácení státního občanství využila k návratu do původní vlasti, by s velkou pravděpodobností patřila k majetnější skupině, na kterou by stál rozhodně nedoplatil Obavy z restitucních nároků jsou neopodstatněné, ti, kteří nároky měli, je s největší pravděpodobností už uplatnili. Většina žádné nároky nemá, což konečně platí i o zdejších občanech.

Platné československé zákony jsou diskriminační, protože rozděly a rozdělují československou emigraci do dvou nerovnocenných kategorií, a selektivní, protože svým podmínkami diskvalifikovaly tisíce lidí jenom proto, že to lidé nemohli žít v autokratickém systému, jehož excesy se dnešní vláda snaží odstranit. Je načase, aby novelizace zákonů o návratu či udelevení českého občanství československé emigraci potvrdila také zde, že Česká republika přizpůsobuje svoje právní parametry státnímu Evropské unie. Selektivní spravedlnost je ne-spravedlnost. Rozlišovat mezi občany, pokud jde o jejich právo na návrat československého (českého) občanství, je nemorální a nedůstojné nové české demokracie.

Eva Rajecká (1948)

"Slovo"

Archievalizované dokumenty: Praha, Ústřední archiv
Bibliografický ústav ČR, Ústřední archiv
Ústřední archiv, Ústřední archiv
Ústřední archiv, Ústřední archiv

3. 10. 96.